

Kuluttajaturvallisuuden perusteet moottoriurheilussa – esityksen sisältö

26.4.2018

RAKENNE

Esityksen nimi: Kutu_perusteet.pptx

Tähän dokumenttiin on kuvattu Kuluttajaturvallisuuden perusteet –esityksen keskeisin sisältö. Dokumentti etenee kuva kвалta esityksen mukaan ja kuvan alla on kerrotu oleellisimmat kohdat esillä olevista asioista.

Dokumentin laatija: Paavo Aaltonen Tmi Ratuva www.ratuva.fi 26.4.2018

Slide 1

Virityskuva

Slide 2

Esityksen otsikko

OHJELMA TÄNÄÄN

- Miksi kuluttajaturvallisuudesta puhutaan
- Pilottiprojekti Hyvinkäällä
- Pilotista eteenpäin
- Käytännön muutoksia
- Toiminnanharjoittajan kokonaisuus
- Keskeiset turvallisuusalueet
- Radat
- Moottoriratojen vastuuketjut
- Moottoriratojen haltijat / pitäjät - tavoitetilä
- Kilpailijat, toimitsijat, yleisö
- Yleisö osallistuu
- Kuljettajan turvallisuus
- Onnettomuus
- Säännöt
- Turvallisuusasiakirjan täyttö
- Yhteenveto

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 3

Esityksen alussa paneudutaan kysymykseen miksi kuluttajaturvallisuudesta puhutaan moottoriurheilun yhteydessä, sitten tutkitaan asiasta toteutettua projektia Hyvinkään vauhtipuistossa. Sen jälkeen paneudutaan moottoriurheilun turvallisuuden kannalta keskeisiin tekijöihin. Kun perusteet on käsitelty käydään lain edellyttämä turvallisuusasiakirja seikkaperäisesti läpi.

Miksi kuluttajaturvallisuudesta puhutaan ?

- Uusi kuluttajaturvallisuuslaki astui voimaan 1.1.2016
- Valvova viranomainen on nyt Tukes – Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
- Tukes on kiinnittänyt voimakkaasti huomiota Suomen moottoriratojenturvallisuuskysymyksiin ja he ovat tehneet myös tarkastuksia radoilla kaudella 2017
- Tukes tiedote: Moottoriurheilusta ja näytösajosta voidaan poistaa vaarat

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 4

Kuluttajaturvallisuuslaki (tuttavallisesti Kutu-laki) on ollut voimassa suurin piirtein nyky muodossaan vuodesta 2012. Vuona 2016 valvova viranomainen vaihtui - ennen valvontaa suoritti kuntien kuluttajaturvallisuusasiamiehet. Nyt valvojana on Turvallisuus ja kemikaalivirasto, Tukes. Tukes on panostanut paljon resursseja moottoriurheilun turvallisuuden edistämiseen jakamalla mm tiedotta, osallistumalla työryhmätyöskentelyyn ja suorittamalla valvontaa. Tukesin ensimmäisen tiedotteen otsikko oli "Moottoriurheilusta ja näytösajoista voidaan poistaa vaarat". Miten tämä ja moottoriurheilu ulosajoineen ja kaatoineen voidaan yhdistää? Tähän kysymykseen paneudutaan tässä koulutuksessa.

Miksi kuluttajaturvallisuudesta puhutaan ?

- Tukes
 - Keskeisin valvontaviranomainen
 - Oikeus tehdä tarkastuksia
 - Ei hyväksy moottoriurheilun turvallisuusasiakirjoja
 - Ei myönnä lupia
 - Antaa lausuntoja
 - Turvallisuusasiakirjat toimitettava pyydettyessä
 - Toiminnan välitön **keskeyttäminen ja kieltäminen**
- [Mt](#)

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 5

Kutu-lain mukaan Tukes voi pyytää toiminnan turvallisuusasiakirjat nähtäväksi harkintansa mukaan koska tahansa. Tukesin keinovalikoima, jos he toteavat toiminnan turvallisuuden olevan puutteellista, on varsin suppea: Toiminta keskeytetään tai kielletään. Toimintaa saa jatkaa kun Tukes toteaa sen täyttävän turvallisuusvaatimukset.

Miksi kuluttajaturvallisuudesta puhutaan ?

- Kuluttajaturvallisuuslain mukaan
- Huolellisuusvelvoite:
 - Toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle.
- Velvollisuus tietää ja osata:
 - Toiminnanharjoittajalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot kulutustavarasta ja kuluttajapalvelusta, ja hänen on arvioitava niihin liittyvät riskit. Tähän liittyy velvollisuus pitää kirjaa onnettomuuksista ja vaara- ja likipitäen tilanteista.

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 6

Kuluttajaturvallisuuslain mukaan

Huolellisuusvelvoite: Toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle.

Velvollisuus tietää ja osata: Toiminnanharjoittajalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot kulutustavarasta ja kuluttajapalvelusta, ja hänen on arvioitava niihin liittyvät riskit. Tähän liittyy velvollisuus pitää kirjaa onnettomuuksista ja vaara- ja likipitäen tilanteista.

Miksi kuluttajaturvallisuudesta puhutaan ?

- Palvelun tarjoajan on laadittava turvallisuusasiakirja
- Ilmoittamisvelvollisuus:
 - Jos toiminnanharjoittaja saa tietoonsa tai hänen tulisi ammatitaitonsa perusteella hallussaan olevien tietojen perusteella pystyä päättämään, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta aiheutuu vaaraa jonkun terveydelle tai omaisuudelle, hänen on ilmoitettava tästä välittömästi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.
- Tietojen antaminen kuluttajille:
 - Toiminnanharjoittajan on selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla annettava kuluttajille ja kuluttajiin rinnastettaville tarvittavat tiedot, jotta he pystyvät arvioimaan kulutustavaroihin ja kuluttajapalveluihin liittyvät vaarat.

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 7

Palvelun tarjoajan on laadittava turvallisuusasiakirja. Asiakirjan sisältöön paneudutaan myöhemmin
Ilmoittamisvelvollisuus: Jos toiminnanharjoittaja saa tietoonsa tai hänen tulisi ammatitaitonsa perusteella hallussaan olevien tietojen perusteella pystyä päättämään, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta aiheutuu vaaraa jonkun terveydelle tai omaisuudelle, hänen on ilmoitettava tästä välittömästi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Tämä kohta velvoittaa ilmoittamaan onnettomuuksista ja likipitäen tilanteista sekä raportoimaan jos joku havaitsee toimintaa josta voi aiheutua vaaraa.

Tietojen antaminen kuluttajille: Toiminnanharjoittajan on selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla annettava kuluttajille ja kuluttajiin rinnastettaville tarvittavat tiedot, jotta he pystyvät arvioimaan kulutustavaroihin ja kuluttajapalveluihin liittyvät vaarat.

Käytännön muutoksia

- Viranomaisten rooli on muuttunut lakimuutosten myötä
 - ei enää velvollisuutta hyväksyä toiminnan suunnitelmia
 - ei enää mukana ratojen turvatarkastuksissa
- Ratojen haltijoiden ja toiminnan harjoittajien on laadittava tarpeelliset
 - Suunnitelmat ja toimintaohjeet
 - Kuluttajaturvallisuusasiakirja ja tapahtumaloki
- Suunnitelmat dokumentoitava ja pyydettyä toimitettava viranomaisille
 - Vajavaiset tai puuttuvat suunnitelmat voivat aiheuttaa toimintakiellon

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 8

Lakimuutosten myötä viranomaisilla ei ole velvollisuutta tulla hyväksymään ratojen suunnitelmia esimerkiksi radantarkastukseen. Käytännössä tässä kohtaa on suuria eroja alueittain. Joissain osissa Suomea viranomaiset tulevat mielellään tekemään yhteistyötä. Isojen tapahtumien osalta asia on toinen - silloin on tehtävä turvallisuussuunnittelua hyvissä ajoin etukäteen pelastus- ja poliisiviranomaisten kanssa. On siis siirrytty omavalvontaan, jolloin meidän on tehtävä tarvittavat suunnitelmat ja dokumentit. Tärkeimmät dokumentit ovat turvallisuusasiakirja ja tapahtumaloki. Niiden sisällön käymme tänään huolella läpi. Vahingon sattuessa niiden puuttuminen voi aiheuttaa jälkiseuraamuksia.

Käytännön muutoksia

- Ratojen haltijat ovat Kutu-lain mukaan palvelun tarjoajia
- Palvelun tarjoajan on perehdytettävä tapahtuman osapuolet ja tiedotettava yleisöä tarpeellisin osin.
- Onnettomuuden sattuessa suunnitelmien puuttuminen voi johtaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.
- Tässä vaiheessa painopiste on moottoriratojen kuluttajaturvallisuudessa. Muita, kuten rallia, käsitellään lisää myöhemmin
- AKK:n ja SML:n alainen toiminta

26.4.2018

Kuluttajaturvallisuuden perusteet

9

Ratojen haltijat ovat Kutu-lain mukaan palvelun tarjoajia.

Merkittävä osa kuluttajaturvallisuutta on tiedottaminen. Kuluttajan osapuolia ovat käytännössä kaikki radalla aukioloaikana olevat ihmiset. Tietenkään yleisölle ei kannata jakaa koko turvallisuusasiakirjaa eikä alueelle pidä pystyttää kieltoja sisältäviä kylttiidakkoa. Myöhemmin, kun perehdymme tarkalla tasolla turvallisuusasiakirjaesimerkkiin näemme eräitä tiedotusratkaisuja. Tässä vaiheessa (kevät 2018) keskitymme ratojen turvallisuuteen. Mm ralleihin paneudutaan myöhemmin. Hanke keskittyy keskusliittojen alaiseen toimintaan - emmehän me voi kantaa vastuuta muiden radanvuokraajien toiminnasta.

Pilottiprojekti Hyvinkäällä

- Hyvinkään Vauhtipuisto 2017
- Yhteistyöprojekti: HyUA, HyMK, Tukes, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos. Taustavoimina AKK ja SML.
- Viranomaisten asettamat tavoitteet
 - yhteiset pelisäännöt radoille
 - vaarojen tunnistaminen moottoripuistoissa ja vauhtilajitapahtumissa
 - mallipohja radalle
 - vähentää hallintomenettelyitä ja yhtenäistää viranomaisten toimintaa
- Tukes ilmaisi, että jos me emme tee projektia he tekevät meille toimintamallin

 26.4.2018 Kutuprojekti - tilannekatsaus 10

Nyt käsillä olevaa Kutu-hanketta on testattu pilottiprojektina Hyvinään vauhtipuistossa. Siellä toteuttavina osapuolina olivat Hyvinkään UA, Hyvinään Moottorikerho, Tukes ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitos. Taustalla olivat AKK ja SML. Käytännön tekijöinä olivat Jyri Kaisla, Juha Henriksson ja Paavo Aaltonen. Tämä koulutusmateriaali perustuu pilotin aikana tehtyihin havaintoihin.

Viranomaiset asettivat pilotin tavoitteeksi:

- yhteiset pelisäännöt radoille
- vaarojen tunnistaminen moottoripuistoissa ja vauhtilajitapahtumissa
- mallipohja radalle
- vähentää hallintomenettelyitä ja yhtenäistää viranomaisten toimintaa

Tukes myös ilmaisi, että tekevät meille lain vaatiman turvallisuusasiakirjan mallin mikäli me (=moottoriurheiluväki) saa sitä aikaiseksi.

Pilottiprojekti Hyvinkäällä

- Toisaalta – Tukes ei tuntenut kovin hyvin moottoriturheilua – me pääsimme kertomaan heille mitä me teemme
- Tehtiin rajaus: AKK:n ja SML:n alainen toiminta
- Projektin aikana todettiin, ettei yhtenäistä mallipohjaa voida tehdä. Toiminnot eri radoilla ovat erilaisia. Tehtiin ohjeet turvallisuusasiakirjan laatimiseksi.
- Projektissa
 - Kerättiin alueen nykytilanne, mitä, missä, miten ja koska tehdään
 - Laadittiin moottoriratojen turvallisuuden [perusteet-dokumentti](#)
 - Tehtiin turvallisuusasiakirja ja muut dokumentit

 26.4.2018 Kutuprojekti - tilannekatsaus 11

Toisaalta positiivista oli se, että me pääsimme kertomaan Tukesille mitä me teemme. Oleellista oli rajata projekti käsittämään AKK:n ja SML:n (Suomen moottoriliitto) toimintaa. Meillä ei ole mahdollisuuksia määritellä esimerkiksi stuntshow-tyyppisten tapahtumien turvajärjestelyjä. Projektissa kerättiin ensin yhteenveto rata-alueen toimijoista. Eri seurojen järjestämien kilpailuiden lisäksi siellä toimi parisenkymmentä toimijaa: puolustusvoimat, pelastuslaitos, ajotapahtumien järjestät, maastopyöräilijät jne. Hyvä niin, koska radat kaipaavat myyntituloja! Pilotin aikana laadittiin Hyvinkään Vauhtipuiston turvallisuusasiakirja. Sitä käsitellään myöhemmin tänään. Lisäksi laadittiin toiminnan eri osien turvallisuuden lähtökohdista käsittelevä asiakirja: Moottoriratojen turvallisuuden lähtökohdat. Se on ladattavissa mm www.ratuva.fi kohdasta dokumentit (linkki).

Pilottiprojekti Hyvinkäällä

- Merkittävimmät havainnot
 - Toiminnasta 99 % on muuta kuin kilpailua
 - Enintä osaa lain edellyttämistä tehtävistä tehdään jo nyt – dokumentoinnissa ja sen pohjalta tehtävässä turvallisuuden kehittämisessä on puutteita
 - Radan haltijoiden tai nimettyjen turvallisuusvastaavien vastuulla on
 - tapahtumakirjanpidon ja vaararekisterin ylläpito
 - tarvittavien turvallisuusdokumenttien laadinta
 - lakien tuntemus ja niiden muutosten seuranta.
 - kilpailutapahtumia hallitaan lisäksi moottoriurheilun säännöin.

 26.4.2018 Kutuprojekti - tilannekatsaus 12

Projektin merkittävimmät havainnot

- Toiminnasta 99 % on muuta kuin kilpailua
- Enintä osaa lain edellyttämistä tehtävistä tehdään jo nyt – dokumentoinnissa ja sen pohjalta tehtävässä turvallisuuden kehittämisessä on puutteita
- Radan haltijoiden tai nimettyjen turvallisuusvastaavien vastuulla on
 - tapahtumakirjanpidon ja vaararekisterin ylläpito
 - tarvittavien turvallisuusdokumenttien laadinta
 - lakien tuntemus ja niiden muutosten seuranta.
 - kilpailutapahtumia hallitaan lisäksi moottoriurheilun säännöin.

Pilotista eteenpäin

- Hyvinkään Vauhtipuiston pilotin tulosten pohjalta
 - Laadittiin yhdessä viranomaisten kanssa ja ylläpidetään informaatio/koulutuspaketti
 - Tarjotaan seikkaperäinen opastus ja koulutus
 - Tavoite: Tietoa ja osaamista kuluttajaturvallisuuden vaatimuksista kaikkien saatavilla
 - Vältetään tilanne, jossa joudutaan yksin painimaan viranomaisten kanssa

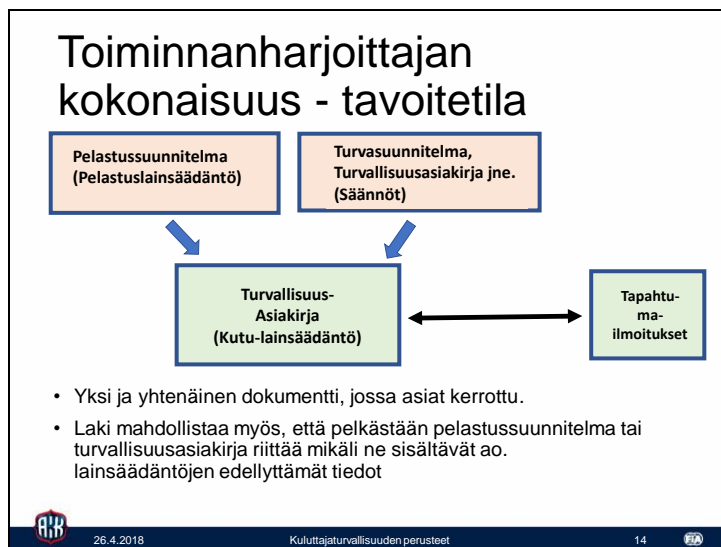
26.4.2018

Kuluttajaturvallisuuden perusteet

13

Hyvinkään pilotin pohjalta päätettiin tehdä yhteistyössä viranomaisten kanssa laaja informaatiokokonaisuus ja tehdä koulutuskierto alueilla. Tavoite on, että jokainen osaa tehdä tarvittavat dokumentit omassa toimintaympäristössä. Toinen iso tavoite on välttää esimerkiksi ympäristölupien hakemisen kanssa aikoinaan syntynyt tilanne, jossa jokainen radanhaltija joutui syöksymään silmät ummessa ympäristölainsäädännön maailmaan ja viranomaisten keskenään alueittain ristiriitaisiin vaatimuksiin.

Toiminnanharjoittajan dokumentaatio yksinkertaistuu. Nykyisin radoilla olevat pelastussuunnitelmat (niitä ei ole kaikkialla, vaikka pelastuslain mukaan ne ovat pakollisia!) ja kilpailukohtaiset turvallisuussuunnitelmat korvaantuvat yhdellä asiakirjalla: Kuluttajaturvallisuusasiakirjalla. Jokaisesta yksittäisestä tapahtumasta tehdään jatkossakin tapahtumailmoitus sekä poliisi- että pelastusviranomaiselle. Pelastusviranomaisille menevän ilmoituksen sisällöstä Pelastusviranomaisille menevän ilmoituksen sisällöstä ollaan sopimassa pelastuslaitosten kanssa. Se on pidetty yksinkertaisena ja sen sisältöön palataan myöhemmin. Idea on siis se, että ao. ilmoituksessa kerrotaan ne asiat, jotka eroavat turvallisuusasiakirjan sisällöstä (henkilönimet, pelastusyksiköt, ambulanssin noutopiste jne.). Tämä kuvio vaatii myös sääntömuutoksia - onhan typerää tehdä kaksia dokumentteja - toisia Kutu-lain mukaan ja toisia liiton sääntöjen takia! Laki mahdollistaa myös, että pelkästään pelastussuunnitelma tai turvallisuusasiakirja riittää mikäli ne sisältävät ao. lainsäädäntöjen edellyttämät tiedot. Eli asiakirjan nimellä ei ole niin väliä – sisällöllä on!

Keskeiset turvallisuusalueet

- Moottoriradat Suomessa
- Moottoriratojen haltijat
- Moottoriratojen vastuuketjut
- Pääjärjestäjä, toiminnan harjoittaja
- Radan kilpailujen ulkopuolinen käyttö
- Kilpailut
- Kilpailijat
- Toimitsijat
- Yleisö
- Ulkopuoliset rata-alueella
- Yleisö osallistuu
- Varikko
- Onnettomuus
- Säännöt
- FIA Sporting Code, FIM-säännöt
- Ulkoiset vaarat

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 15

Äsken mainittu dokumentti Moottoriratojen turvallisuuden lähtökohdat kertoo tässä näkyvien pääkohtien turvallisuuden lähtökohdista. Me paneudumme nyt keskeisimpiin kohtiin hieman tarkemmin.

Radat

- Kiinteät ja tilapäiset
- Edellisten yhdistelmät
- Ratojen käyttö:

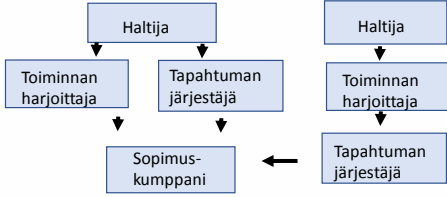
Lajiliittojen luvanvaraiset kilpailut	Muut tapahtumat ja kilpailut
Turvallisuuden lähtökohta: Lajiliittojen säännöt Lait ja asetukset Viranomaismääräykset	Turvallisuuden lähtökohta: Lait ja asetukset Viranomaismääräykset Ratasäännöt, (pelastussuunnitelma) < 99 % aukioloajasta

26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 16

Suorituspaikat jakaantuvat kahteen osaan: kiinteät ja tilapäiset. Lisäksi kilpailuissa käytetään myös edellisten yhdistelmiä: Sprint-reitti voi kulkea osin moottoriradalla ja sen lisäksi vaikkapa lähialueen teillä ja kaduilla. Kilpailuissa ratojen turvallisuuden perusteena on tietysti lait ja asetukset + viranomaismääräykset ja niiden lisäksi säännöt. Muissa tapahtumissa säännöt eivät ole voimassa - niitä korvaa mahdolliset ratasäännöt ja radankäyttösopimukset.

Moottoriratojen vastuuketjut

- Radan haltija (palvelun tarjoaja) vastaa kaikesta toiminnasta rata-alueella. Toteuttajana nimetty turvallisuusvastaava
- Osa vastuusta voidaan [siirtää](#) sopimuksella toiminnanharjoittajalle / tapahtuman järjestäjälle

[dk](#)

26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 17

Kuvassa on pari esimerkkiä erilaisista vastuuketjuista radalla kilpailun aikana. Esimerkki: Sopimus-kumppanin (vaikkapa paitakauppiaan) teltta karkaa tuulessa ja katselija loukkaantuu. Vastuuketju etenee tapahtuman järjestäjään (seura xxx), siitä mahdolliseen toiminnan harjoittajaan ja lopulta rata-alueen haltijaan (vaikkapa Potkustartin UA). Ketjussa vastuuta voidaan siirtää kirjallisella vuokrasopimuksella ketjussa alaspäin. Linkistä aukeaa luettelo asioista, joiden mukaan ottamista sopimukseen kannattaa harkita. Luettelo löytyy www.ratuva.fi/dokumentit. Miten oikeasti vastuu asettuu - sen päättää loppupelissä tuomioistuinlaitos. Tätä kirjoittaessani Kutu-lakia ja moottoriurheilua ei ole onneksi koeponnistettu oikeudessa.

Moottoriratojen vastuuketjut

- Radanvuokraajilta on viisasta vaatia omat turvallisuusdokumentit tai sitouttaa vuokrasopimuksessa heidät noudattamaan rata-alueen turvallisuusasiakirjaa ja –käytäntöjä.
- Valvonnasta on huolehdittava molemmissa tapauksissa!
- Moottoriurheilukulttuurin (säännöt) ja Kutu-lainsäädännön mukainen vastuu ovat eri asioita !
- Kuitattu lomake ” Tiedän vaarat ja ajan omalla vastuulla” ei vapauta vastuuketjusta – vaatimalla moisen allekirjoituksen todistamme tietävämme, että toiminnassa on vaaroja!

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 18

Radanvuokraajilta on viisasta vaatia omat turvallisuusdokumentit tai sitouttaa vuokrasopimuksessa heidät noudattamaan rata-alueen turvallisuusasiakirjaa ja –käytäntöjä. Valvonnasta on huolehdittava molemmissa tapauksissa. Oleellista on huomata, että moottoriurheilun sääntöjen ja Kutu-lain mukainen vastuu ovat eri asioita. Moottoriurheilussahan sääntöjen vastainen toiminta johtaa toimitsijaan/seuraan kohdistuviin sanktioihin (lisenssin menetys, kiellot, sakot). Kuitattu lomake ” Tiedän vaarat ja ajan omalla vastuulla” ei vapauta vastuuketjusta – vaatimalla moisen allekirjoituksen todistamme tietävämme, että toiminnassa on vaaroja!

Moottoriratojen haltijat / pitäjät - tavoitetila

- Nimettävä rata-alueen turvallisuusvastaava

Riittävä osaaminen	Tunnettava
<ul style="list-style-type: none">• Mainittava radantarkastuksessa• Vastaa rata-alueen turvallisuudesta• Laatii tarvittavat dokumentit	<ul style="list-style-type: none">• vaaratekijät• lainsäädäntö• seurattava lakien ja käytäntöjen muuttumista

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 19

Valtioneuvoston asetuksen 1110/2011 mukaan moottoriradoilla pitää olla turvallisuusvastaava. Henkilö vastaa turvallisuudesta alueella ja laatii tarvittavat dokumentit. Henkilön on tunnettava vaaratekijät, lainsäädäntö sekä seurattava lakien ja käytäntöjen muutoksia. Toisaalta yhdistyslain mukaan - jos muuta ei ole kirjallisesti sovittu – seuran puheenjohtaja on vastuussa toiminnasta. Huomattavaa on siis, että kutu-lainsäädännön mukaan on näin – moottoriurheilun sääntöjen mukaan asianlaita on toisin.

Kilpailijat, toimitsijat, yleisö

- Moottoriradoilla on aukioloaikoina periaatteessa kolmenlaisia henkilöitä: Kilpailijat ja heidän huoltojoukot, toimitsijat ja yleisö. Turvallisuuden lähtökohdat:

	Muut tapahtumat	Luvanvaraiset kilpailut
Kilpailijat, huoltojoukot	Lait, asetukset, viranomaisohjeet, ratasäännöt, sovitut asiat	Edellisten lisäksi säännöt, kilpailijalisenssi, radantarkastus
Toimitsijat, henkilökunta	Lait, asetukset, viranomaisohjeet, ratasäännöt, sovitut asiat	Edellisten lisäksi säännöt, toimitsijalisenssi, esimiesten ohjaus, koulutus radantarkastus
Yleisö	Lait, asetukset, viranomaisohjeet, ratasäännöt, sovitut asiat, kielletyt katselualueet, tapahtuman johtajat, järjestyksen valvojat	Edellisten lisäksi, radantarkastus, katsomojen sijainti

26.4.2018
Kuluttajaturvallisuuden perusteet
20

Kuvan taulukosta ilmenee mihin radalla liikkuvien eri ryhmien turvallisuus perustuu. 99 % aukioloajoista turvallisuuden lähtökohdana on lait, asetukset ja viranomaisohjeet. Niiden lisäksi tietysti ratasäännöt ja muut sovitut asiat. Yleisön liikkumista ohjaa edellisten lisäksi tapahtuman luonteen aiheuttamat mahdolliset muut toimenpiteet. Luvanvaraisissa kilpailuissa tulee edellisten lisäksi säännöt, eri lisenasseihin liittyvä koulutus, esimiesten ohjaus ja radantarkastus. Linkin takana on luettelo muista tekijöistä, joihin yleisön turvallisuus perustuu.

Yleisö osallistuu

- Monen tapahtuman yhteydessä myös yleisöllä on mahdollisuus osallistua tapahtumaan. Näissä tilanteissa määritellään tarkkaan tarvittavat turvallisuusjärjestelyt kuten ajopuvut, sijoittumiset, väiden käytöt jne. Tärkeään on myös perehdyttää, opastaa ja kouluttaa osallistujat valvontaa unohtamatta.
- Vastaavia tapahtumia ovat myös maallikoille järjestetyt ajotilaisuudet, polttarit jne.

26.4.2018

Kuluttajaturvallisuuden perusteet

21

Monen tapahtuman yhteydessä myös yleisöllä on mahdollisuus osallistua tapahtumaan. Näissä tilanteissa määritellään tarkkaan tarvittavat turvallisuusjärjestelyt kuten ajopuvut, sijoittumiset, väiden käytöt jne. Tärkeään on myös perehdyttää, opastaa ja kouluttaa osallistujat valvontaa unohtamatta.

Kuljettajan turvallisuus

- Kuljettajien turvallisuuteen vaikuttaa oleellisesti se, että seuraavat kolme tekijää ovat tasapainossa

<p><u>Radan ominaisuudet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nopeus - Suoja-alueet - Pintamateriaali - Keli / olosuhteet - Radan ajettavuus 	<p><u>Ajoneuvon ominaisuudet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nopeus - Massa - Turvaratkaisut - Tekniikan taso - Ajettavuus 	<p><u>Kuljettajan taitotaso</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokemus - Osaamistaso - Asenteet - Luonne - Mieliala - Fyysiset ominaisuudet - Odottamaton toiminta
---	--	---

- Jos jokin tekijöistä alenee – esim. kuljettajan taitotaso – on toiminnan harjoittajan kompensoitava kohentamalla muita tekijöitä! Vastuu on toiminnan harjoittajalla.

26.4.2018
Kuluttajaturvallisuuden perusteet
22

Kuvassa on kiteytetty koko turvallisuuskuvio kolmekuppiseen vaakaan. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää, että vaaka on tasapainossa. Esimerkiksi jokamiesluokassa kerran kahteenkymmeneen vuoteen ajava kuljettaja ja huipputekijä laitetaan rinnakkain viivalle. Hyvinkään radan ensimmäiseen mutkaan on tutkattu toisella kierroksella nopeudeksi 145 km/h. Hyvä kuljettaja selviää siitä mutkasta ao. nopeudella mutta se kokematon saa aikaan ohjelmaa jo 100 km/h nopeudella. Turvallisuuden tasapainottaminen vaatii tässä tapauksessa puuttumista muiden kupprien sisältöön. Voiko ajoneuvon ominaisuuksia kohentaa? Pitääkö nopeuksia alentaa? Esimerkiksi crosskartissa vaaka tasataan nopeuksin - nuorimmilla kuljettajilla maksiminopeus on 60 km/h.

Varikko

- Varikkoja on kahta tyyppiä, suljetut ja avoimet
 - Suljetuille varikoille pääsy on valvottua ja rajoitettu kilpailijoille ja heidän taustajoukoilleen sekä toimitsijoille.
 - Suljetuille varikoille myydään joissain tapauksissa pääsylippuja siellä voivat vieraila mm vippihenkilöt ja muut vapaakorttilaiset. Valtaosassa Suomen moottoriurheilukilpailuista varikko on kaikille avoin.
 - Kilpailujen ulkopuolisessa käytössä varikot ovat avoimia.
- Varikkotoimintaan kuuluvat myös kilpikaluston purku- ja lastausalue sekä trailerien säilytyspaikat.
- Eräillä radoilla mm toimitsija- ja yleisöliikenne tapahtuu varikon läpi. Varikoilla käytetään myös kevytajoneuvoja.
- Varikolla liikkuu kolmenlaisia ajoneuvoja: Kilpikalustoa, huoltoautot ja järjestäjän ajoneuvot kuten hinaus, toimitsijat, myyntipisteiden tarvikekuljetukset ja pelastusajoneuvot. [VI](#)

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 23

Koska käytännössä kaikki varikot ovat aina avoimia kaikkien kulkea varikkoturvallisuus koskee jokaista paikalla olevaa henkilöä. Varikkotoimintaan kuuluvat myös kilpikaluston purku- ja lastausalue sekä trailerien säilytyspaikat.

Eräillä radoilla mm toimitsija- ja yleisöliikenne tapahtuu varikon läpi. Varikoilla käytetään myös kevytajoneuvoja.

Varikolla liikkuu kolmenlaisia ajoneuvoja: Kilpikalustoa, huoltoautot ja järjestäjän ajoneuvot kuten hinaus, toimitsijat, myyntipisteiden tarvikekuljetukset ja pelastusajoneuvot. Linkin takaa aukeaa pitkä luettelo varikkoturvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä.

Onnettomuus

- Moottoriradoilla tapahtuvat onnettomuudet voidaan jakaa kahteen ryhmään: Lajille ominaiset tapahtumat ja onnettomuudet (myös likipitään tilanteet)
- Lajille ominaiset tapahtumat
 - Eivät vaadi kohdehenkilön kuljettamista välittömästi jatkohoitoon
 - Esimerkkejä auton ajautuminen penkkaan, kompastuminen ja katsojan kellahtaminen tuolin hajottua
- Onnettomuudet ja likipitään tilanteita ovat isompia tapahtumia
 - Vaativat kohdehenkilön kuljettamisen välittömästi jatkohoitoon
 - Merkittävät korivauriot, radan rakenteiden merkittävät vauriot
 - Ulkopuoliselle henkilölle (kuten toimitsija, yleisö) aiheutuu merkittävä vaara (esim. rengas lentää katsomoon)
 - Tukesin sivuilla oleva onnettomuusraportti on täytettävä [VID1](#)
[VID2](#)

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 24

Moottoriradoilla tapahtuvat onnettomuudet voidaan jakaa kahteen ryhmään: Lajille ominaiset tapahtumat ja onnettomuudet mukaan lukien likipitään tilanteet. Lajille ominaiset tapahtumat tunnistaa karkeasti seuraavasti: Eivät vaadi kohdehenkilön kuljettamista välittömästi jatkohoitoon. Esimerkkejä auton ajautuminen penkkaan, kompastuminen ja katsojan kellahtaminen tuolin hajottua - seuraus katselijan naarmujen hoito. Onnettomuudet ovat isompia tapahtumia. Ne vaativat kohdehenkilön kuljettamisen välittömästi jatkohoitoon. Jos syntyy merkittäviä korivauriota tai radan rakenteiden merkittävät vauriota kyseessä on onnettomuus. Esimerkkinä auton raju kaato ja kuljettajan loukkaantuminen, käden polttaminen varikon hitsauspaikalla. Onnettomuuksia ja likipitään tilanne syntyy myös renkaan lentäessä katsomoon. Tukesin sivuilla oleva onnettomuusraportti on täytettävä

Onnettomuus

- Taphtuman tyyppi ja laajuus saadaan tietää varmasti vasta jälkikäteen – siksi toimintavalmius on oltava jokaisessa tapauksessa
- Kaikista tapahtumista on pidettävä [kirjanpito](#) , jotta radan haltija voi osoittaa tietävänsä mitä oikeasti on tapahtunut. Kirjapito on saatettava radan haltijan tietoon.
- AKK:n luvilla järjestettävissä kilpailuissa toimii onnettomuuksien selvittelyryhmä, joka raportoi niistä tapauksista, joissa kohdehenkilö on kuljetettu välittömästi jatkohoitoon.
- [Tapahtumaloki](#)

 26.4.2018 Kuluttajaturvallisuuden perusteet 25

Kaikista vaara- ja likipitään tilanteista on pidettävä kirjanpito. Oleellista on se, että kirjanpito täytyy pitää aina kun rata on auki ja myös vuokralaisten toimiessa alueella. Lokiin palataan myöhemmin tarkemmin.

Säännöt

- Lajiliittojen säännöillä määritellään
- Kuljettajien turvallisuus
- Osin varikkoturvallisuus
- Osin toimitsijaturvallisuus
- Osin yleisöturvallisuus
- Ratojen turvallisuus
- Rata / ajoneuvon nopeus ja turvavarusteet / osaamistaso – suhde
- Kilpailun aikana sääntöjen noudattamista valvoo kilpailun johto

- Lajiliittojen säännöt eivät ole voimassa muissa tapahtumissa (99 % ratojen aukioloajoista)

26.4.2018

Kuljettajaturvallisuuden perusteet

26

Tässä kuvassa kerrotaan mitä turvallisuusasioita käsitellään lajiliittojen säännöissä ja muistutetaan vielä siitä, ettei säännöt ole voimassa kuin lajiliittojen luvilla järjestetyissä kilpailuissa.

Mitä on tehtävä

- Turvallisuusasiakirja on täytettävä
- Tapahtumalokia on täytettävä
- Vaararekisteriä kannattaa ylläpitää
- Turvallisuutta kehitetään kerätyn tiedon perusteella
- Ilmeiset vaarat on poistettava suorituspaikoilta.
- Onnettomuuksista ja likipitäen tilanteista on tehtävä ilmoitus Tukesille

26.4.2018

Kuluttajaturvallisuuden perusteet

27

Näihin asioihin paneudutaan AKK:n infotilaisuuksissa esityksessä turvallisuusasiakirja. Materiaalia löytyy myös www.ratuva.fi/dokumentit.

Ilmeisten vaarojen poisto on haastava käsite. Tässä kohtaa tulee esiin käsitteet toimitsijaturvallisuus, riittävät ulosajoalueet, radalta ei saa lentää kiviä katsomoon, katsomon suoja-aidat jne.